

Ifjúsági életünk.

Elmélkedések az ifjúságról és a diákéletről.

Valami különös forradajmi hangulatban van az ifjúság. Tünet, menetezik, politizál, lelkesedik, fölsapkázza magát, és azt hiszi, hogy ezzel hazát ment. Ismeretlen nevű és tehetségű urak egyszerre tüzes szavú vezérekké válnak, akik egyre-másra szónokolnak s vezetik az utca népét. A beszédek rendszerint dörgedelmes frázishalmazok, amelyek elvakítják a tömegeket s viszik, ragadják a küzdelem folytatására. A hang rendesen egyformán erős, egyformán lelkes, csak az alkalom változik. Egyszer koszorúzás, egyszer fölvonulás, egyszer meg kérvényátnyújtás szolgáltat a díszbeszédekre alkalmat. E mellett „nagy diákgyűlések“-ben sincs hiány, a melyeket a technika udvarán néhány ezer ifjú rendez képviselői segédlet mellett.

Mennyiben jogosúlt az ifjúság az ilyen politikai mozgalmak vezetésére, mennyiben nem, elégszer kifejtettem, logikai úton bebizonyítottam. Hisz' tulajdonképen egész ifjúsági pályámon ennek a felfogásnak elhíntése volt a főczélom, hogy igenis hatalmas és kimagasló alkalmakkor helyén való az ifjúság megnyilatkozása, de minden apró-cseprő dologban beleszólni az ifjúságnak sem jogában, sem érdekében nem áll. Ilyen okból nem szabad a legelső magyar főiskolák belnyugalmát feldúlni, avatatlan kézzel behatolni és az ifjúságot a gyengéjénél, a gyors lelkesedésénél fogva eszközül felhasználni. Ez bűn az ifjúság és a nemzet ellen.

És az ifjúságra nézve ilyen apró-cseprő dolognak tartom az egyházpolitikai javaslatokat épen úgy, mint a most szóban forgó katonai javaslatokat. Az ifjúság mozgalmi -- bármily nemes hazafias érzésből keletkeztek is, mindkét alkalommal -- ellaposodnak,

elgyengülnek és lehetetlenné válnak. Az aktív politika mindenkit és mindent megőröl, hogyne örölné meg a még tapasztalatlan érzéseit vakon követő ifjúságot? És itt van az ifjúság közéleti szereplésének rákfenéje. Ott, ahol az ifjúság mozgalmi elvesztik igazán ifjúsági jellegüket és a helyett, hogy önzetlen, nemes megnyilatkozásai volnának a jövő nemzetnek, egyes akár uralmon levő, akár kisebbségben levő párt pusztá eszközeivé válnak, elvesztik jogosultságukat. És így tesznek, hogy minden esetben nemhogy a nemzet egészének javára szolgálnának, hanem egy töredék érdekeit szolgálva, a nemzet kárára válnak s lehetetlen politikai bonyodalmakat és ferde helyzeteket teremtenek. Akik az ellenkezőjét állítják, szeretnek a nemzet nagyjaira hivatkozni, akik szintén részt vettek hasonló mozgalmakban valamikor. Szeretik Kossuth Lajos leveleit idézni, szeretik a márcziusi ifjúságot emlegetni. Helyes. De csak senki sem állítja, hogy jelenleg ugyanannyi joga volna az ifjúságnak beleszólni az ország ügyeibe, mint 1848-ban; hogy most ugyanolyan állapotok vannak, ugyanolyan bajok forognak fenn. mint a nagy időkben. De nincs érdekében az ifjúságnak ez a szereplés, azért sem, mert annyi időt vesz igénybe, hogy egyrészt elvonja tanulmányaitól, másrészt saját belélete züllik széjjel és megsemmisül. Mi, a kik valaha magyar diákéletről álmodoztunk érette tollal és szóval fáradoztunk, akik hatalmas magyar diákéletben a nemzet kulturális szükségletét látjuk, elszomorodott szívvél látjuk, mint pusztul el az a kis hajtás is, a melyet oly féltő örködéssel ápolunk, a melyet úgy dédelgettünk, s a melyből idővel terebélyes fa lehetett volna. Mert nem elég panaszkodni, sirni az elmúlt időkre, felsorolni az elkövetett mulasztásokat és bűnöket, beszélni, szónokolni, hanem tenni és dolgozni is kell. Az utóbbi évek nem voltak rózsásak, nem voltak alkalmasak a diákélet fellendülésére, mégis bizony elég eredményre hivatkozhatunk. Azt sem állíthatja senki, hogy valami békés hangulatban voltunk, valami ideális békeességben éltünk, mégis egynehányan, akik hivatásunknak vallottuk a magyar diákélet megteremtését, valamit csak csináltunk. Ott van az „Erő“ és az „Egyetem“ a diáksajtó terén. Ott van a „Corda Fratres“ magyar osztályának fejlesztése és népszerűsítése a diákdiplomáciában. Ott van a diákkórház és diákotthon megalapítása, a segélyezés és kórházügyek terén, ott vannak a felolvasások rendezése, vita-

estélyek rendezése, könyvtár alapítása, a szemináriumi könyvtárak alapítása a tudományos egyesületben. Ott vannak a hatalmas nemzetközi versenyek a diákathletika terén, ott vannak a hazafias ünnepek, a melyeket az egész ifjuság oly igazi lelkesedéssel rendez. Csak az a baj, hogy kevesen vagyunk. Az a baj, hogy azok is, akik dolgoznánk, szerteforgácsolva erőinket, más-más irányt követünk s nem az eszményi célt tekintjük főcélunk, hanem egyes személyi tekintetekre nézünk. „Salus reipublicae suprema lex esto!” a diákélet fellendülésének kell az első célunk lennie. Ennek megalapításán, ennek felvirágoztatásán kellene munkálnia minden magyar ifjúnak. Ámde nem várhatunk mindent a kormánytól, az egyetemtől és a felettes hatóságoktól. A magunk erejére kell támaszkodnunk, az ifjúságból kell erőket merítenünk. Hisz az ifjúságért csak az ifjuság dolgozhatik a legnagyobb lelkesedéssel, a legnagyobb erélylyel. Sok példát hozhatnék fel, a hol az ifjuság bántó közönyössége és vétkes nembánomsága bontott meg lelkes, szép törekvéseket. Így a magyar diáklap megteremtésénél a vétkes mulasztás az ifjúságra hárul.

Több, mint egy esztendeig tartottunk fenn sok baj, sok támadás közepette lelkiismeretes munkálkodás és fáradozás árán egy magyar diáklapot. Több, mint egy esztendeig folytonosságban (még a szünidőben is) megjelentettük azt megfelelő tartalommal, komoly irányban és illő kiállításban. És, szégyenlem bevallani, az egész magyar ifjúságból egyetlen előfizetőnk sem volt, pedig sem valami magas árban, sem egyéb okban nem rejlett a hiba. Tisztán az ifjúság vétkes és könnyelmű részvétlensége volt a lap megszűntének az oka. Vártuk az ifjúsági egyletek támogatását is, vártuk a sok szubvencziókban dúskáló ifjúsági egyesületek anyagi segélyét. Elmaradt. Vártuk a kormány és az egyetem segélyezését is, a mely méltán megilletett volna. Az is elmaradt. És most ott állunk újból, hogy a sok áldozatok árán fenntartott lap végleg megszűnt és Magyarország diákságának Magyarország szívében nincsen organuma. Ezer szerencse, hogy Kolozsváron megalkották az „Egyetem“-et, ezt a fiatal, de igazán magas színvonalú ifjúsági szemlét, mert különben nem volna a másik egyetem székhelyén sem ifjúsági organum s nem volna a „Corda Fratres“-nek sem hivatalos lapja,

De ez csak egy jelenség, a melyből az ifjúság sivár állapotára

következtethetünk. Van ilyen több és annyi, hogy több cikkben sem számolhatnék be vele.

Ott vannak az ifjúság helyes és egészséges társadalmi mozgalmi, a melyek mind késedelmet szenvednek a hiábavaló és helytelen politikai mozgalmak miatt. Ott van a párbajjellenes mozgalom, a melyet Kovács János István indított meg, és a „Joghallgatók Tudományos Egyesülete“ vett a kezébe. Már néhány héttel ezelőtt egyetemi tanárok részvétele és vezetése mellett vitaülést hirdetett, a melyen a párbajt büntetőjogi és társadalomtudományi szempontból világították volna meg. Ez is elmaradt a különböző tüntetések és mozgalmak miatt. Ott van a létesítendő angol-francia nyelvmivelő egyetemi egyesület megalapításának régóta vajudó kérdése is. Ezt sem lehetett megkezdeni a zavaros idők miatt. Ott van az ifjúságnak már hónapokkal ezelőtt megindított Deák mozgalma, melylyel a haza bölcsének akarja az ifjúság méltó módon leróni kegyeletének adóját. Ez az ünnepély, a melyet kezdeményezők igazán nagy-szabásúnak és impozánsnak terveznek, szintén egy időre megakadt. Ott van az „Egyetemi Kör“, a mely épen harmincz esztendeje áll már fenn, s a melyet az ifjúság részvétlensége már több ízben majdnem megbuktatott s a hol már két hónap óta legalább hatszor kiírták a választásokat, s a hol az utóbbi diáktüntetések miatt újból el kellett halasztani a választást. Így van ez mindenütt. Nemcsak Budapesten, de a vidéken is, a felső iskolákban is. E helyett fogadja az ifjúság a különböző vidéki tiltakozásokat, kérévényeket és diáksipkát hord. És ha legalább az a diáksapka valamire való volna. De igazi gyászsipka ez, a melyet izléses ember fel sem tesz. E mellett pedig mit jelent az a diáksapka? Azt jelenti, hogy a hordozója egyetemre jár, azaz járna, ha akarna.

Németországban mást jelent a diáksapka. Ott van értelme. Ott egy Burschenschaft-hoz tartozást jelenti, ott a diákközösséghez való szoros kapcsolatot, baráti együttérzést jelenti. És ott nem afféle Krankenwärter, osztrák lajdinandok hálósapkájához hasonló sapkát hordanak, hanem az ifjúsághoz méltó, izléssel kiállított, az aesthetikának megfelelő sipkákat viselnek, a melyet azután feltesz és hord minden ifjú. Minálunk most már a gymnazista urak, sőt a felsőbb lányok is sapkát hordanak.

Arra vágynak kíváncsi, mikor fognak majd a cipészinasok is

hasonló testületi szellemnek megfelelő módon kifejezést adni. Ez megint csak arra jó, hogy kétrésze ossza, újabb két kategóriába sorozza az ifjúságot: sapkásokra és nem sapkásokra.

Mindez, a mit itt előadtam, csak szomorú jelensége a kivesző, lassan elpusztuló diákéletnek. Mindezt igaz szomorúsággal adtam elő, lelkem könnyítésére és a még helyesen gondolkodó magyar ifjúság okulására. Mert most már igazán csak egy kérdés van, a mely nyíltan, leplezetlenül áll az ifjúság előtt: feláldozni mindent, tönkretenni mindent, az esetlen és az ifjúság eszközként való felhasználásával járó diákpolitizálásnak vagy vállvetett buzgalommal dolgozni az ifjúsági élet megmentésén és megalkotni az összes erők központosításával az igazi magyar diákéletet. Én hiszem, hogy az ifjúság az utóbbit választja, s nehéz küzdelmeink nem vesznek kárba. Erre serkentem e helyről, a mely ma a legméltóbb arra, Magyarország ifjúságát.

(Budapest.)

Wlassics Tibor.